

آبشار

آبشار یکی از پدیده‌های زمین‌شناسی است که در آن آب یک رودخانه از یک فلات یا ارتفاع با سرعت زیاد به پایین یک دره یا دامنه می‌ریزد.

مرتفع‌ترین آبشار جهان به نام آبشار آنجل، در کشور ونزوئلا قرار دارد. رود کارائو از ارتفاع ۹۷۹ متری از روی فلاتی مرتفع که از سنگ‌های سخت ساخته شده به پایین می‌ریزد.

طرز تشکیل آبشار

سنگ‌های بستر رود، به آرامی فرسایش می‌یابد. رودهای بزرگ، از روی سنگ‌های مختلفی می‌گذرند. بعضی از سنگ‌ها، سخت تر از سنگ‌های دیگرند و به آسانی فرسایش نمی‌یابند. بعضی دیگر، به راحتی فرسایش می‌یابند. هنگامی که رود از بستری متشکل از سنگ‌های سخت وارد جایی شود که سنگ‌ها نرم ترند، احتمال دارد در محل برخورد این دو نوع سنگ، آبشار تشکیل شود، یعنی آب نمی‌تواند سنگ‌های سخت را حفر کند، اما سنگ‌های نرم را که در زیر قرار دارند از بین می‌برد و به اصطلاح زیر سنگ‌های سخت را خالی می‌کند. گاهی وسعت این محل خالی شده به اندازه‌ای است که افراد می‌توانند از پشت آبشار عبور کنند.

در محل آبشار نیاگارا واقع در مرز کانادا و آمریکا، لایه مسطحی از چند سنگ آهک سخت روی سنگ‌های نرم‌تری به نام شیل قرار گرفته است. آب رودخانه، شیل را سریع تر فرسایش می‌دهد و قطعات بزرگ سنگ آهک گاه و بی‌گاه از لبه آبشار کنده می‌شوند و فرو می‌افتند. این اتفاق، در وسط آبشار که جریان آب شدیدتر است، بیشتر اتفاق می‌افتد. حاصل این پدیده، نعلی شکل شدن آبشار در منطقه متعلق به کانادا است.

مرتفع‌ترین آبشار اروپا، در نروژ است. این آبشار که اوتیگارد، نامیده می‌شود ۸۰۰ متر ارتفاع دارد. آب حاصل از ذوب یخچال یوستردال در نسدال، که بسیار پایین تر است، فرو می‌ریزد. دیواره‌های نسدال به علت فرسایش قبلی یخچال، بسیار پرشیب اند.

رودهایی که در مناطق کوهستانی جاری اند، آبشارهای متعدد دارند. آبی که در امتداد دامنه جاری است، از روی قطعه سنگ‌ها و لبه‌های سنگی زیادی می‌گذرد و آبشارهای کوچکی تشکیل می‌دهد. در مناطق ساحلی به ندرت آبشار دیده می‌شود. اما اگر رود از ارتفاعی به دریا بریزد، در آن محل نیز آبشار تشکیل خواهد شد. و در کشور ایران، استان لرستان با بیش از پنجاه آبشار، رکورددار تعداد آبشارها در منطقه خاورمیانه است.